

5. Інформація з офіційного сайту Держпродспоживслужби. URL : <https://dpss.gov.ua/news/pid-chas-voennogo-stanu-prodovzhuyetsya-deklaruvannya-zmini-cin-na-socialno-znachushchi-tovari>

6. Інструкція (декларування роздрібних цін). URL : <https://dpss.gov.ua/kontrol-u-sferi-cinoutvorennya/deklaruvannya-rozdribnih-cin/instrukciya-deklaruvannya-rozdribnih-cin>

*Шимон С. І.,  
доктор юридичних наук, професор,  
професорка кафедри приватного права,  
Київський національний економічний університет  
імені Вадима Гетьмана*

## **ПРАВОВІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ УЧАСНИКІВ ІНДУСТРІАЛЬНОГО ПАРКУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ**

Індустріальні парки з'явилися у Західній Європі та США ще наприкінці XIX ст. Так, перший індустріальний парк біля Манчестера був створений у 1896 р., а поряд з Чикаго – у 1907 р. Нині, згідно зі статистикою EIPF (European Industrial Parks Federation), у Європі налічується близько 3000 індустріальних парків, які займають понад 50 000 гектарів землі та в яких зайнято не менше чотирьох мільйонів працівників.

В Україні функціонування індустріальних (промислових) парків (далі – ІПП) регулюється Законом України «Про індустріальні парки» від 12 червня 2012 р. [1]. ІПП – це визначена ініціатором його створення відповідно до містобудівної документації територія, яка облаштована відповідною інфраструктурою та в межах якої учасники ІПП можуть здійснювати

господарську діяльність. Відповідно до Закону - це науково-технічна діяльність, діяльність у сфері інформації і електронних комунікацій, у сфері переробної промисловості, переробки промислових та/або побутових відходів. Учасники ІПП функціонують на основі договору про здійснення господарської діяльності у межах ІПП.

Учасником ІПП є суб'єкт господарювання будь-якої форми власності, зареєстрований на території ІПП, який здійснює господарську діяльність у межах ІПП відповідно до концепції ІПП. Статус учасника ІПП у змозі набути суб'єкт господарювання за умови, якщо виконав такі умови: а) уклав договір про здійснення господарської діяльності у межах ІПП з керуючою компанією; б) законним чином набув права на земельну ділянку та/або на інший об'єкт нерухомого майна у межах ІПП.

За офіційними даними станом на початок 2023 р. в Україні функціонувало 60 індустріальних (промислових) парків (далі ІПП); протягом 2022 р. було засновано та внесено до Реєстру індустріальних (промислових) парків 14 ІПП у різних регіонах України, зокрема, це: «Енергія Буковини» (Чернівецька обл.), «БОДНАРІВ» (Івано-Франківська обл.); «Innovation Industry Park» (Київська обл.); «Менський» (Чернігівська обл.); «Великомостівський» (Львівська обл.); «Ужгород» (Закарпатська обл.); «Західноукраїнський промисловий ХАБ» (Тернопільська обл.); «Вініндастрі» (Вінницька обл.); «Долина Стрий» (Львівська обл.) [2].

Функціонування ІПП має стратегічне для економіки України значення, воно спрямоване на: залучення інвестицій та розвиток економіки; вирівнювання розвитку регіонів і підвищення якості життя людей; створення нових робочих місць; впровадження інноваційних й енергозберігаючих технологій; захист навколишнього природного середовища.

Привабливість ІПП для інвесторів в Україні полягає в тому, що певні суб'єкти, передусім органи держави або місцевого самоврядування, беруть на себе частину витрат щодо ведення бізнесу в ІПП. Так, з початку створення ІПП в Україні на їх облаштування витрачено приблизно 1645 млн грн, яких

приблизно 215 млн грн – з місцевих і державного бюджетів. Державним бюджетом України на 2022 р. були передбачені видатки в обсязі 400 млн грн в якості субвенції місцевим бюджетам на стимулювання розвитку індустріальних парків, але внаслідок збройної агресії РФ проти України постановою Кабінету Міністрів України від 10 березня 2022 р. № 245 «Про спрямування коштів до резервного фонду державного бюджету» їх було скорочено. При цьому учасниками та іншими суб'єктами ІПП в 2022 р. залучено інвестицій на суму майже 7,5 млн грн, а з початку діяльності ІПП в Україні – понад 460 млн грн [2].

Збройна агресія РФ проти України спричинила й інші наслідки у зміні юридичних умов діяльності учасників ІПП. Так, Законом України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо створення сприятливих умов для діяльності індустріальних парків в Україні» від 21 червня 2022 р. було внесено зміни до низки законодавчих актів. Зокрема, Закон України «Про індустріальні парки» доповнено статтею 7-1 і встановлено правило, відповідно до якого учасниками або іншими суб'єктами ІПП *не можуть виступати* суб'єкти господарювання, які засновані фізичними особами, що є громадянами держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором або державою-окупантом, або ж створені юридичними чи пов'язаними з ними особами, зареєстрованими у такій державі. Учасниками ІПП також не можуть бути такі суб'єкти, щодо яких застосовано санкції відповідно до українського або міжнародного права, а також юридичні особи, власниками не менше 10 % акцій (часток) яких та/або кінцевими бенефіціарними власниками яких є резиденти держави-агресора або держава-окупанта. Учасником ІПП не в змозі виступати також сама держава-агресор, держава-окупант та/або суб'єкт господарювання, який пов'язаний з такою державою економічними зв'язками у розумінні податкового законодавства України.

Внесено зміни й до положень Податкового кодексу України щодо оподаткування результатів діяльності учасників ІПП: кодекс доповнено п. 142.4 про те, що звільняється від оподаткування прибуток учасника ІПП, включеного до Реєстру індустріальних парків, одержаний від здійснення

господарської діяльності у сферах переробної промисловості (за певними винятками); у сфері збирання, оброблення й видалення відходів; відновлення матеріалів (крім захоронення відходів, або науково-дослідної діяльності виключно на території ІПП. Причому це діє протягом 10 послідовних років. Обчислення строків починається з 1-го числа 1-го місяця календарного кварталу, який визначений учасником ІПП як платником податку в поданій ним заяві про використання права на застосування такого звільнення, але не раніше дня подання такої заяви. Якщо протягом 10 робочих днів з дня отримання заяви контролюючий орган не надав відмову у застосуванні такого звільнення, то заява вважається прийнятою. Застосування саме таких правил оподаткування допускається лише за умови, якщо учасник ІПП матиме такий статус впродовж не менше 10 років та при цьому є зареєстрованим у Реєстрі індустриальних парків та здійснює підприємницьку/ господарську діяльність виключно в межах ІПП. Обов'язковою умовою також є те, що такий учасник не нараховує і не виплачує дивіденди (аналогічні за змістом платежі) на користь власників корпоративних прав.

При цьому держава зобов'язала учасників ІПП спрямовувати вивільнені у такий спосіб від оподаткування кошти на розвиток діяльності учасника ІПП в межах такого ІПП до моменту завершення наступного календарного року. Учасник ІПП має зазначити відомості про використання (невикористання) таких коштів у повному обсязі у податковій декларації з податку на прибуток за податковий (звітний) рік. Якщо учасник ІПП не використовує вивільнені в такий спосіб від оподаткування кошти на розвиток його діяльності в межах ІПП у визначений термін, то він втрачає право на застосування цих правил оподаткування з 1 січня року, наступного за роком, в якому мали бути використані зазначені кошти.

Тобто невикористання таких вивільнених коштів на розвиток ІПП є порушенням закону. Тому за всі інші попередні звітні періоди, коли учасник ІПП був звільнений від оподаткування та за які він не використав вивільнені кошти належним чином, учасник ІПП має подати уточнюючу податкову

декларацію з податку на прибуток, нарахувати та сплатити податкове зобов'язання з податку на прибуток, штрафні санкції та пеню відповідно Податкового Кодексу України.

Учасник ІПП у змозі з власної ініціативи достроково припинити застосування зазначених правил оподаткування. У такому разі він зобов'язаний за підсумками податкового періоду, коли він припинив застосовувати таку пільгу оподаткування, обчислити своє податкове зобов'язання з податку на прибуток за загальними правилами.

Водночас, незалежно від дії правового режиму воєнного стану в Україні, зазначені правила про пільги щодо оподаткування не можуть застосовуватися учасниками ІПП, які є юридичними особами, у статутному капіталі яких є частка, що прямо або опосередковано належить юридичним особам, які: а) є організаторами азартних ігор (або їм належить частка у статутному капіталі суб'єктів підприємництва, які є організаторами азартних ігор); б) зареєстровані у державах, що віднесені до офшорних зон; в) зареєстровані у державах, що не співпрацюють у сфері протидії відмиванню доходів, які одержані злочинним шляхом, та включених до списку таких держав Групою з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF).

У зв'язку з дією правового режиму воєнного стану в Україні щодо учасників ІПП також запроваджено низку інших пільг, як-от: звільнення від оподаткування податком на додану вартість операцій із ввезення на митну територію імпорту нового устаткування (обладнання) та комплектуючих виробів до нього, якщо тільки ця продукція не походить з країни, визнаної державою-окупантом та/або державою-агресором щодо України, з окупованої території України; пільги з податку з об'єктів нежитлової нерухомості, які розташовані на території ІПП є об'єктами права власності учасників ІПП; зменшення розмірів ставок земельного податку (або звільнення від нього) та орендних ставок плати за землю за земельні ділянки, які входять до складу території ІПП тощо.

### Список використаних джерел

1. Про індустриальні парки: Закон України від 12 червня 2012 р. Законодавство України. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5018-17#Text>

2. Індустриальні парки в Україні – 2022 рік. Міністерство економіки України. Офіційний сайт. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=47454ed4-b60a-4f37-bb77-b7f3127742f8&title=IndustrialniParkiVUkraini2022-Rik>

3. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо створення сприятливих умов для діяльності індустриальних парків в Україні: Закон України від 21 червня 2022 р. Законодавство України. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2330-20#n55>